

Kohn Sándor És Tamás

Ezen a fényképen én vagyok és a testvérem, Tamás, a béli ház kertjében.

Én, Sándor és az öcsém, Tamás Miklós Bélen születünk, ahol 1940-ig laktunk. Én 1932. október tizenkilencedikén születtem, az öcsém pedig 1936. március tizenhatodikán. Emlékszem, jártunk látogatóba az anyai nagyszülőkhöz, és sokat jártunk [Boros]Sebesre -- ott többen voltak: édesapám testvérei és az ő családjaik. Ápoltuk a rokoni kapcsolatokat. Az ünnepeket itt töltöttük, Bélen -- a faluban volt zsinagóga.

A gyerekkori ház a sarkon volt, szemben a katolikus templommal. Volt három szobánk, konyhánk, éléskamránk, az üzlet és egy nagyon szép udvar virágokkal, amelyekkel édesanyám foglalkozott. Volt két nem zsidó szolgálónk is, az egyikük a konyhában tevékenykedett, a másik pedig ránk vigyázott. Emlékszem, hogy az utolsó bútor, amelyet beszereztünk, diófából volt, rendelésre készült -- ez volt az utolsó beszerzés, 1937 körül. Amikor nagymama hozzánk költözött, már megvolt. Kézi szövésű szőnyegek voltak, az édesanyám készítette őket. Még ma is van egypár, az édesanyám által készített holmim. Fával fűtöttünk -- a szobákban csempekályhák voltak. Otthon nem volt kertünk, állatokat sem tartottunk, csak virágaink voltak.

A kedvenc ünnepem a Purim volt. Amikor kicsi voltam, kiduskor nagyon szerettem a bort, amit a zsinagógában isznak. Elkényeztetett voltam. Általában minden ünnepet szerettem, találkoztam a barátaimmal, volt még egy napunk tanítás nélkül. Én nem tudtam elvégezni Bélen az első elemi, mivel kidobtak az iskolából, de jártam rendes [állami] óvodába a többi gyerekekkel.

Már gyerekkoromban éreztem az antiszemitizmust. Például amikor mentünk fürödni, mivel én körülmetélt zsidó vagyok, az összes gyerek bámult, más voltam, mint a velem egykorúak, és a gyerekek mindenféle dolgokat tanultak otthon, és ellenérzéseik voltak a zsidókkal szemben. A faluban érezhető volt néha, hogy voltak olyanok, akik azt mondták, hogy nem vetek keresztet, nem illeszkedem be vallási szempontból, vagy talán az, hogy jobb ruhákban jártam, mint ők, ez különbséget eredményezett. Néhanapján azt mondták nekünk: 'Te, zsidó, menj Palesztinába!' Mindez még hangsúlyosabbá vált, amikor megjelentek a legionáriusok [lásd: legionárius mozgalom]. Bélen is volt egy legionárius csoport. Egy ügyvéd és egy szomszéd falubeli pap vezette. Már 1938-tól érezhető volt egy zsidóellenes hangulat, és sok zsidó rájött, hogy hamarosan nem lesz jó a zsidóknak.